

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1

Забезпечення інноваційної спрямованості освіти, її трансформація у контексті сучасних викликів і трендів, підготовка конкурентоспроможних фахівців, досягнення статусу освітнього лідера в Україні та Карпатському регіоні

Освітньо-наукова діяльність в УжНУ базується на положеннях законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів України та Євросоюзу.

Контингент студентів ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр» і освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст») та природничо-гуманітарного фахового коледжу університету (освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст») за формами навчання та фінансування станом на 31 грудня 2022 року **становить 16 477 студентів.**

Ліцензійний обсяг за рівнями вищої освіти у 2022 році становить:

- на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти – 4635 осіб на рік;
- на другому (магістерському) рівні вищої освіти – 2457 осіб на рік;
- на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти – 277 осіб на рік.

Реформування освітньої системи України в напрямі інтеграції в європейський освітній простір передбачає розробку та впровадження інноваційних освітніх систем і технологій.

Діджиталізація – один із важливих факторів, який впливає на суспільство та вимагає готовності до цифрової трансформації процесу навчання, проектування індивідуальної траєкторії та організації самоосвіти.

Для забезпечення освітнього процесу у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» використовується **Google Workspace for education, Microsoft та Moodle.**

Актуальним бонусом у рамках співпраці МОН та Google стала ліцензія **Google Workspace for Education: Teaching and Learning Upgrade.** Вона надає низку переваг, зокрема можливість здійснення відеозапису у Google Meet; створення опитування під час онлайн-зустрічі; функція розподілу учасників на сеанси підгруп для обговорення; запитання і відповіді під час онлайн-зустрічі; відстеження присутніх та автоматичне збереження інформації про зустріч.

У навчальному процесі активно використовуються сервіси **Gmail, Meet, Drive, Chat, Classroom та інші.**

При формуванні стратегічного плану розвитку університету слід подбати про посилення практичної сторони освіти для підготовки випускників до май-

бутнього професійного життя. Факультети мають розробляти освітні програми, спрямовані на співпрацю між університетом та зовнішнім світом. Важливо, щоб ці програми впливали з інтересів студентів та давали досвід, необхідний для майбутньої роботи.

Кризові явища у вищій освіті України, що виникли у результаті Covid-19, міграційно-демографічних викликів, які стали наслідками агресії Росії проти України, вимагають дотримуватися системної, довготривалої стратегії розвитку УжНУ, в першу чергу в освітньо-науковій діяльності, забезпечуючи підготовку конкурентоспроможних фахівців для України загалом та Закарпаття зокрема. **Це вимагає трансформації традиційного університету в інноваційний для забезпечення європейської якості освіти, впровадження концептуальних засад дослідницько-інноваційного університету, що є довгостроковою стратегічною метою УжНУ на період 2023-2032 рр.**

Концептуальним напрямом розвитку інноваційної складової освітньої діяльності університету є створення системи інноваційної освіти на базі нетрадиційних педагогічних і технологічних рішень, використання ідей і принципів нових наукомістких освітніх технологій, що забезпечують значне підвищення ефективності і якості педагогічної праці і навчання студентів.

Стратегія УжНУ в області створення, впровадження і використання освітніх інновацій у 2023-2032 рр. буде реалізовуватися за п'ятьма основними напрямами:

- **Перший** – утвердження в теорії і практиці освіти особистісно-орієнтованої результатної парадигми на основі компетентнісного підходу, що передбачає орієнтацію не на передачу знань, які постійно застарівають, а на оволодіння студентами базовими компетенціями, які в майбутньому дозволяють набувати знання самостійно.
- **Другий** – підвищення якості освіти за рахунок модернізації навчального процесу, створення нових навчальних матеріалів із застосуванням нових технологій, доступності навчальних матеріалів, системи контролю якості освіти.
- **Третій** – оптимізація витрат на реалізацію освітнього процесу за рахунок зниження аудиторного навантаження на викладача (збільшення частки його роботи над навчальними матеріалами), витрат на видання та оновлення навчальних матеріалів.
- **Четвертий** – підвищення загального культурного та освітнього рівня студентів за рахунок ефективної підготовки абітурієнтів та підвищення базового рівня знань майбутніх студентів, підвищення кваліфікації викладачів щодо нових освітніх технологій.

- **П'ятий** – підвищення престижу та конкурентоспроможності університету на внутрішньому і міжнародному ринку освітніх послуг.

Забезпечення європейської якості освіти та подальша інтеграція у світове освітнє середовище здійснюватиметься в університеті через досягнення задекларованої стратегічної цілі і передбачає виконання таких основних завдань:

- використання національних рамок кваліфікацій у процесах розроблення, оцінювання та визнання освітніх програм;
- розроблення методики позиціонування університетських освітніх програм у вищій освіті Європи;
- узгодження змісту університетських навчальних програм із зарубіжними закладами вищої освіти (партнерами), збільшення кількості програм, розроблених за участі і на основі їх досвіду;
- опрацювання інструментів розроблення освітніх програм на основі інтегрованого компетентнісного підходу.

У цьому контексті важливо те, що УжНУ відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (п.3. ст.29) має право здійснювати підготовку фахівців за експериментальними освітніми програмами, а саме:

- *спрямування освітньої програми на формування компетентностей, актуальних на ринку праці, шляхом залучення до формування змісту освітніх програм і навчальних планів експертних рад роботодавців;*
- *модернізація змісту освітніх програм, що базуватиметься на результатах самооцінки програм за освітніми ступенями «бакалавр» та «магістр» та на основі практичного досвіду, здобутого в рамках реалізації відповідних грантових проєктів;*
- *порівняння змісту програм із програмами інших ЗВО, насамперед закордонних, що є лідерами на ринку освітніх послуг;*
- *заміна пріоритету кількості освітніх програм пріоритетом їх гарантованої якості, перегляд розроблення нового покоління інноваційних програм навчальних дисциплін, які поєднують завдання фундаментальної та прикладної складових змісту навчання, зокрема через посилення науково-теоретичного спрямування фахових дисциплін;*
- *реформування змісту навчальних програм (запровадження модульної системи, семестрової структури з новою системою оцінювання) як відповідь на зміну змісту навчальних дисциплін та посилення міждисциплінарної взаємодії;*
- *удосконалення вибіркового складника навчальних планів;*

- розроблення у партнерстві з провідними вітчизняними і зарубіжними університетами конкурентоздатних освітніх програм і модулів випереджальної підготовки фахівців;
- створення нового покоління міждисциплінарних дослідницьких освітніх програм;
- відкриття міжфакультетських спеціалізацій, сертифікатних програм з метою забезпечення мобільності в межах університету;
- оновлення навчально-методичного забезпечення навчального процесу;
- реалізація гнучкої системи адаптації освітніх програм як до умов ринку праці, так і до особистісних запитів осіб, які навчаються;
- програми, в яких передбачається зменшення аудиторної роботи та відповідного збільшення обсягу самостійної роботи, зокрема як фактора **«навчання упродовж життя»**;
- програмне забезпечення для створення технологічної та інфраструктурної платформи щодо впровадження інструментів електронного й дистанційного навчання на всіх рівнях і формах підготовки.

Стратегічний план розвитку також має передбачати:

- розроблення навчально-методичних комплексів, що становлять завершені, унікальні і затребувані продукти, для яких характерні гнучкість, адаптивність, варіативність змісту завдань і освітніх технологій; перехід на триступеневу систему вищої освіти; забезпечення можливості переходу на трирічний бакалаврат за тими спеціальностями, де це не знижуватиме якість підготовки у рік першого випуску 12-річної школи. Перехід до дворічної магістратури та чотирирічної програми підготовки докторів філософії відповідно до Закону «Про вищу освіту»;
- зміцнення зв'язків з роботодавцями, удосконалення практичної підготовки студентів, розвиток волонтерської діяльності, яка має враховуватись при атестації практик.

Суть інноваційних технологій – впровадження у практику апробованих у ході експериментальної діяльності нових моделей і методів навчання, що підвищують ефективність навчального процесу, органічне поєднання науково-обґрунтованого змісту та організаційних форм активізації навчальної діяльності студентів.

Цілі інноваційних технологій:

- цілеспрямоване формування знань, умінь і методологічної культури студентів;

- розвиток креативних (творчих) здібностей і якостей особистості тих, хто навчається;
- сприяння самореалізації і самоствердженню студентів.

Сучасні інноваційні педагогічні технології, на відміну від традиційних, характеризуються тим, що:

- збагачують освітній процес за рахунок впровадження активних, аналітичних, комунікативних засобів навчання;
- забезпечують зв'язок теорії і фундаментального підходу до науки з практикою і прикладними дослідженнями;
- змінюють уявлення викладачів і студентів про освітню діяльність;
- формують сучасні компетенції у майбутніх спеціалістів, які відповідають вимогам ринку праці;
- забезпечують становлення аналітичних, організаційних, проєктних, комунікативних навичок, розвивають здібності до прийняття рішення в нетипових ситуаціях, вміння будувати власні освітні програми;
- є ресурсом для зміни змісту освіти і структури освітнього процесу згідно з міжнародними вимогами;
- орієнтовані на стимулювання творчого потенціалу студентів і т.д.

Досягнення зазначеної стратегічної цілі можливе через впровадження в УжНУ таких груп технологій:

- структурно-логічні технології стосуються поетапної організації системи навчання, відбору змісту, форм, методів і засобів навчання на кожному етапі. Це зокрема технологія формування компетентностей (досягнення затребуваних ринком праці компетенцій) і оцінки готовності випускників до професійної діяльності; кредитно-модульна та модульно-рейтингова система;
- інтеграційні технології забезпечують інтеграцію міжпредметних знань і умінь різноманітних видів діяльності. До цього виду технологій належить проблемно-орієнтований міждисциплінарний підхід;
- технології групового і проєктного навчання охоплюють ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, відпрацювання певних алгоритмів, розв'язання практичних ситуацій («мозковий штурм», дебати, кейс-стаді);
- технології активного (інтерактивного) навчання включають такі методи, як лекції, дискусії, «мозковий штурм», дебати, майстер-класи; інформаційні комп'ютерні технології.

Інноваційний розвиток у сфері впровадження нових технологій досягатиметься в УжНУ через:

1) інформатизацію процесу навчання, що передбачає:

- впровадження сучасних методик навчання на базі нових інформаційно-комунікаційних технологій;
- подальше розширення технологій E-learning для усіх форм навчання, системи перепідготовки, підвищення кваліфікації, наближення до формату «інформаційної», «електронної» підготовки, реалізацію програм ОСW (відкритий електронний ресурс навчально-методичних матеріалів);
- використання комп'ютерних технологій для моніторингу та аналізу якості знань;
- розроблення та апробацію автоматизованих навчальних курсів;
- створення медіацентру навчальних курсів для самостійного навчання;
- підтримку нових форм навчання за рахунок дистанційних технологій, а також розвиток нових форм здобуття знань;
- забезпечення доступності щонайменше на 75% навчальних програм денної форми навчання до дистанційної форми організації навчального процесу, поширення дистанційної форми навчання, представлення матеріалів дистанційної форми українською та англійською мовами тощо;
- розвиток інституційного репозитарію університету;
- підключення спеціалізованих періодичних видань університету до світових наукометричних баз даних;
- вдосконалення навчально-інформаційного порталу університету з метою інформаційної підтримки самостійної роботи студентів, поточного та підсумкового контролю знань, організації системи дистанційного навчання;
- запровадження постійно діючих сервісів опитування користувачів, організацію електронного анкетування; організацію постійно діючих курсів підвищення комп'ютерної грамотності викладачів, використання дистанційних технологій, проведення сертифікації електронних навчальних курсів за результатами тренінгів підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу;
- проведення конкурсів на кращу мультимедійну презентацію лекційного матеріалу, на кращий електронний навчальний курс;
- розширення доступу до публічної інформації університету та розроблення політики її оприлюднення;
- розроблення та запровадження для науково-педагогічних працівників університету стандарту інформаційних компетенцій щодо володіння та

ефективного впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій;

- впровадження системи «антиплагіат» для кваліфікаційних робіт усіх рівнів;

2) формування єдиного інформаційного середовища, що охоплюватиме:

- створення спеціалізованих навчальних WEB-сервісів;
- розвиток WEB-сайту університету та факультетів, удосконалення дистанційних освітніх технологій на основі віртуального навчання в режимі онлайн, відеоконференцій, Інтернет-семінарів;
- створення інформаційної платформи обміну знаннями «електронний університет», надання можливості студентам користуватися власними комп'ютерними пристроями в навчальному процесі;
- удосконалення та запровадження нових модулів системи управління освітньою діяльністю («Деканат», «Кафедра», «Інститут» та ін.);
- організацію постійних курсів для підвищення кваліфікації викладачів університету з інформаційних технологій;
- розвиток територіально-розподіленої структури організаційно-консультаційної підтримки дистанційної освіти (on-line студія, локальні центри дистанційної освіти) як на території України, так і за її межами;

3) упровадження автоматизованих інформаційно-пошукових бібліотечних систем, що охоплює:

- розвиток системи електронного формування бібліотечних фондів, електронного каталогу книг і періодичних видань бібліотеки;
- забезпечення доступу до цифрових засобів масової інформації, національних і міжнародних електронних бібліотек, наукових та інформаційних фондів;
- упровадження новітніх програмно-апаратних комплексів підготовки друкованих та електронних видань у видавництві університету;
- розширення можливостей доступу слухачів, наукових і науково-педагогічних працівників до освітніх і наукових інформаційних ресурсів через Інтернет;
- розвиток механізмів захисту прав інтелектуальної власності та забезпечення інформаційної безпеки.

Реалізація зазначених освітніх цілей в УжНУ можлива завдяки впровадженню концептуальних засад дослідницько-інноваційного університету, що забез-

печить європейський рівень освіти з підготовки конкурентоспроможних фахівців. Тому поряд з іншими завданнями слід забезпечувати стабільну інноваційну трансформацію змісту і форм освіти, приведення навчального процесу в університеті у відповідність до сучасних умов ринку праці, що динамічно розвивається, забезпечення формування сучасних компетенцій студентів.

Індикатори ефективності інноваційної освітньої діяльності:

1. Частка осіб, що навчаються в університеті за пріоритетними напрямками розвитку ЗВО, у загальній кількості студентів.

2. Частка випускників університету, працевлаштованих за спеціальністю (в т.ч. тих, що навчались за пріоритетними напрямками розвитку ЗВО).

3. Кількість осіб, прийнятих в аспірантуру і докторантуру із сторонніх організацій за пріоритетними напрямками розвитку.

4. Наявність нових освітніх технологій.